

אבני זכרון

— חלק י"ד —

מכיל:

רשימת ישני-עפר בעקרון ארץ-ישראל
חזמיה — תרצ"א

יוצא לאור בסריה של חוברות חוברות

ע"י

פנחס בן-צבי נראייבסקי

ירושלם, מנ"א תרצ"א

דפוס צוקרמן ירושלם

העתק מפנקס חברות בקור חולים וחברה קדישא במושבת מזכרת-בתיה היא עקרון.

אנחנו בני מושבת מזכרת בתיה היא עקרון הסכמנו כולנו באספה כללית ביום כ"ג לחדש תשרי תרמ"ו, ליסד חברה בקור חולים וגם חברה קדישא עפ"י התקנות דהמבוארות למטה, ונבחרו ברוב דעות נעלמות לגבאי ראשון ר' יעקב גאלד, ולעוזרו ר' יעקב לאסקאווסקי, ור' דוב רודבסקי.

א. אנשי החברה צריכים לבחור גבאים מאנשי החברה, אשר על פיהם יהיה כל ההכנסות וכל ההוצאות, ועל פיהם ילכו לכל אשר ישלחום.

ב. באם יקרה ח"ו חולה בהמושבה, צריך הגבאי לשלוח שם איש או שני אנשים אצל החולה, להשגיח עליו ולעשות כל דבר הנצרך להחולה, וגם ללון שם.

ג. גבאי החברה או המשגיחים, צריכים לעיין ולהשגיח על האנשים הנשלחים להחולה, שיתפללו עבור החולה, ולהשגיח עליו בכל מאמצי כחם.

ד. אם הגבאי ישלח אחד מהחברה לאיש חולה, והוא יאמר כי אי אפשר לו הפעם ללכת אל החולה, אז ישלח הגבאי איש אחר על מקומו, והגבאי ישלם על חשבון הנשלח.

ה. כל אנשי החברה מחויבים לשמוע פקידות הגבאי ככל אשר יצוה.

ו. כל אנשי החברה אשר ירשמו את שמם בהחברה, צריכים ליתן כאו"א ששה גרוש, והאנשים אשר ירצו לבא בהחברה בימים הבאים מיום שמיני העצרת תרמ"ו, והלאה, צריכים לשלם ששה פרנק להחברה דמי קדימה.

ז. כל הכסף אשר יתקבץ עבור החברות יהיו מונחים אצל הגבאי.

ח. גבאי החברה צריך לשלוח אנשים להחולה כסדר, איש אחר איש, עפ"י רשימת החברים בהרשימה, ואין להחליף באמצע, עד אשר יגמר כל הסדר, ובו יתחיל עוד הפעם מהראשון.

תקנות מיוחדות לחברה קדישא.

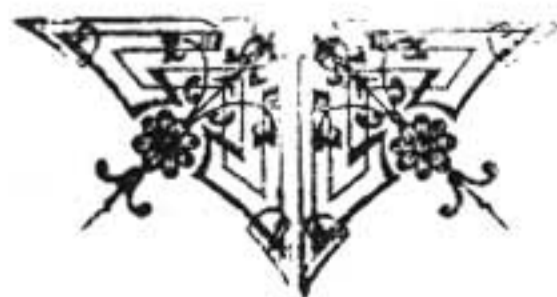
א. אם ח"ו יעדר אחד מהמושבה, צריך הגבאי לשלוח אנשים לחפור קרקע ולהתעסק בצרכי דהמת, ולעשות כל הצטרכות המת הכל כפי ראות עיני הגבאי.

ב. כשיעדר ח"ו אחד בהמושבה, צריך בעל המת ליתן להחברה, מילד קטן שני פרנק, וממת נדול חמשה פרנק.

ג. ביד הגבאי לשלוח כמה אנשים שירצה להתעסק בצרכי המת, אם יקרה ח"ו, ואין לסרב בדבר.

על כל אלו התקנות המבוארים לעיל, דהסכמנו כולנו, ובזכות זה ישלח ה' רפואה שלמה לכל חולי ישראל, ובלע המוונ לנצח, ומחה ה' דמעה מעל כל פנים, ובית מקדשנו יבנה במהרה בימינו, ובא לציון גואל, אמן.
אור ליום כג תשרי תרמ"ו, עקרון.

בשלה עשר לחודש תמוז תרנ"ח, נתאספו בני מושבתנו, ונבחרו ברוב דעות נעלמות : ר' אליהו רודבסקי, לגבאי ראשון, ר' ישראל חיים ארקין ור' ארי' ליב רודבסקי לעוזריו.

אבני זכרון

רשימת ישני-עפר עקרון ארץ ישראל

תרמ"ה	אלול	יב	הר' מרדכי ב"ר משה
תרמ"ה	טבת	יח	הר' יצחק ב"ר אברהם הובינשטיין
תרמ"ז	תשרי	כו	ה' צפורה א"ר יוסף שקלניק
תרמ"ז	תשרי	כו	ה' חנה א"ר משה מלך
תרמ"ז	טבת	ו	ר' אברהם שלמה ב"ר ישראל
תרנ"א	אלול	ב	ר' צבי ב"ר אברהם שלמה ארקין
תרנ"א	אלול	ט	ה' חסרה אמו של ר' יעקב נעלמאן
תרנ"ב	תשרי	כא	ה' וויכנא אמו של ר' אברהם יעקב ברינשטיין
תרנ"ב	טבת	כט	ה' חיים ב"ר מרדכי לוי
תרנ"ג	כסלו	יב	ה' יצחק ש"כ מלוד
תרנ"ה	סיון	כג	הבחור יצחק ב"ר אברהם אבא
תר"ס	ניסן	כא	ה' מינצא א"ר צבי ניימן
תר"ס	אלול	כה	ה' יודל ב"ר צבי מרמלה קלכר
תרס"א	שבט	ד	ה' אליהו ב"ר יהורא רודבסקי
תרס"ב	אדר	א	ה' ציפה רודבסקי
תרס"ב	אדר"ש	ה	ה' דוד ל"ב כהן
תרס"ב	סיון	טז	ה' צבי ב"ר מרדכי ניימן
תרס"ה	תמוז	טז	ה' חוה בת סימא גלוקא
תרס"ז	תשרי	ג	בתו של ר' אברהם יצחק ליפקוביץ
תרס"ז	ניסן	כה	" " " " פישל רודבסקי
תרס"ז	תשרי	כא	ה' משה מלך
תרס"ז	חשון	יה	בתו של צבי אריה לוי מירושלם
תרס"ז	אדר	יג	סינא רחל ב"ר שמואל שקלניק
תרס"ז	אדר	ה	ה' מינצא א"ר משה רודבסקי
תרס"ח	סיון	טז	ה' יכנה ב"ר מאיר
תרס"ט	תשרי	כה	ה' מלכה חמותה של ר' שמואל שקלניק
תרס"ט	אדר"ר	ר"ח	ה' משה ב"ר צבי פרס
תרס"ט	אייר	יה	בתו של ר' אברהם יעקב ברינשטיין
תרס"ט	אלול	כב	ה' אלימלך ב"ר אברהם יצחק מקסטינה
תר"ע	טבת	ג	ה' מלכה א"ר יעקב ארקון
תר"ע	אדר"ש	כג	בתו של ר' דוב ב"ר אליעזר גיטמן
תר"ע	א"ר	ז	" " " " שלמה ווייסברג
תר"ע	א"ר	ט	" " " " אפרים יצחק רודבסקי
תר"ע	סיון	יח	" " " " יחיאל טיליקובסקי
תרע"א	כסלו	ט	ה' יצחק ב"ר משה יעמ"ש
תרע"ב	חשון	יד	ה' עלקא א"ר יואל דוב פרס

רשימת ישני עפר בעקרון ארץ ישראל

תרע"ב	שבט	כח	בתו של ר' ישראל הרשקוביץ
תרע"ד	אלול	יט	ה' אסתר א"ר שלמה שקלניק
תרע"ו	איר	יה	ה' טובא פיינא ב"ר מרדכי הלוי א"ר אברהם יצחק הלוי
תרע"ז	איר	יה	אשתו של ר' יעקב ארקין
תרע"ז	סיון	ו	ה' ביילא א"ר ליב רודבסקי
תרע"ז	תשרי	יא	בתו של ר' אליעזר ארקין
תרע"ז	חשון	כט	ר' מרדכי ניימן
תרע"ז	כסלו	יז	ר' ברוך צבי ברוינשטיין
תרע"ז	כסלו	כא	ר' משה נח ברוינשטיין
תרע"ז	אב	יז	ה' חנה אחותם של ר' שאול עלזנר
תרע"ח	תשרי	כט	ר' מרדכי צבי ב"ר שלום עקר מחילרה
תרע"ח	חשון	ז	ה' שרה מרישה ב"ר משה
תרע"ח	כסלו	כט	א"ר יעקב ארקין
תרע"ח	סבת	ב	ח' לאה דבורה ב"ר יוסף
תרע"ח	שבט	ג	ה' אסתר ב"ר בנימין
תרע"ח	סיון	א	ר' יואל דוב פרס
תרע"ט	כסלו	א	ה' מרדכי ב"ר בן ציון ספיר
תרע"ט	כסלו	ז	ה' ביילא א"ר משה ליב מלר
תרע"ט	סבת	יד	ה' רחל ב"ר ישעיהו
תרע"ט	סבת	כג	ה' גנישא ב"ר משה א"ר יחיאל אלפרט
תר"ס	ניסן	ג	ר' יעקב ב"ר אברהם שלמה אמקין
תר"ס	אב	כז	ה' חיה שרה זעווין
תרפ"א	סיון	טו	ה' וויכנא ב"ר היים א"ר צבי ברענשטיין
תרפ"א	אב	כב	ה' שרה דיקלא ב"ר יצחק דוד הכרן
תרפ"א	אלול	כא	ה' שיינדל א"ר מרדכי ניימן
תרפ"ב	סבת	טז	ה' זלאטע ראשע מלר
תרפ"ב	איר	טז	ה' חנה לאה ב"ר שלמה הכהן א"ר אהרן זליג לויטה
תרפ"ב	תמוז	כז	ה' הקדוש הבחור יעקב דוב ב"ר זאב
תרפ"ג	ניסן	ו	ה' שיינא טובא א"ר שואל עלזנר
תרפ"ד	סבת	ז	ר' צבי ב"ר יואל דוב פרס
תרפ"ה	סבת	ג	ה' סינדל ב"ר ישראל
תרפ"ו	איר	יה	ר' יהודה ב"ר שלמה
תרפ"ז	כסלו	יג	ר' ישראל ב"ר יעקב ארקין
תרפ"ז	אדר	ז	ר' בן ציון ב"ר אהרן כהן
תרפ"ז	אלול	כ"ג	ה' חיה ב"ר גרשון שרשבסקי
תרפ"ח	סבת	ט	ה' מרדכי משה ב"ר יוסף בן פורת
תרפ"ח	אב	ט	ה' חנה ב"ר היים משה פרס
תרפ"ט	כסלו	כח	ה' חיה א"ר שאול
תרפ"ט	סבת	ט	ה' חיה א"ר יורא בערנשטיין
תר"ץ	כסלו	כ	ה' חיה גאלרה ב"ר יעקב אהרן
תר"ץ	תמוז	כד	ה' זיסל ב"ר מרדכי לויין
תרצ"א	תשרי	יז	ה' האשע קלמינוביץ
תרצ"א	ניסן	יב	ה' יחזקאל ב"ר מרדכי לויין

מזכרת-בתיה היא עקרון

נוסדה בשנת תרמ"ה.

אם ארזים רוצים לראות מושבה מעובדת בידי הפועלים חרוצים. עובדים מוכשרים לעבודה. עובדי אדמה מנעוריהם—סורו נא לראות את המושבה „מזכרת בתיה” — לזכר אם הברון — הנקראת עד היום על שמה הערזיק „עקרון”.

בקעה רחבת ידים, מישור, בלי הר וגבעה, העטופה בר על כל גדותיה כרמים עגבים ושקדים ומשמני פרי האדמה. ויער זיתים סביב לה.

אחינו בעלי עקרון הראשונים ידועים הם בחריצותם ושקידתם וידיערתם הרבה בטיב האדמה, כי עוד ברוסיה מקום מולדתם, רוסיה הדרומית פלך גרודנא. שממנה יצאו בשנת תרמ"ג—התעסקו בעבודת האדמה.

הברון נעתר אז להצעתו של הרב הגאון ר' שמואל מוהליבר ז"ל בהיותו במחיצתו ביום א' של סוכות תרמ"ג, להושיב על אדמת ארץ ישראל מספר משפחות מאכרי בני ישראל אשר ברוסיה. וע"י ר' יחיאל בריל ז"ל, כעל הלבנון נשלחו מהכפרים הסמוכין לרוזינאי אחרת-עשרה משפחות, בנות מאה ואחת נפש לארץ ישראל.

רצה הברון ליסד כפר יהודי בא"י על ידי עובדי אדמה מילדורתם שהסכינו לחיים פשוטים, לחיי אכר אמת, — וייסד להם את המושבה הזאת.

אחרי גלגולים רבים שעבדו כפועלים במקוה ישראל, נקנו בשבילם בש' תרמ"ד ע"י ה' הירש, בא כח הברון רוטשילד—אלפים שש מאות וששים דונם במחיר ששים אלף פרנק, ומר מויאל ספק את צרכיהם במדבר הזה ע"ח הנדיב עדי הביאם אל מחוז חפצם. הפקידות דאגה ביחוד לנטיעות, לטערת נטיעות רבות על חשבונה, והשקיעה בה הרבה יותר ממליון פרנק. שטח אדמתה כהיום הוא בערך חמשה עשר אלף דונם, הזרועה חטה, שעורה ודורה, נטעים ופרי אדמה, שהרבה מהם מובאים ירושלימה.

שבעים בתי אבות לה— 450 נפש בדהם. 45 אכרים הרואים ברכה בעמלם הבחים בעלי מכפלות, גובה אחת ותמונה אחת להם. עומדים בשני צדי הרחוב

אבני זכרון

וריוח בין כל אחד ואחד עם גני עצי פרי וירק. ועל ידם באר מים חיים קרים וטובים לשתיה. בית רחיצה ומקוה מים וכו' ואותי הכית הגדול 'הנהדר המתנוסס על כל בתי דהמושבה או יותר נכון: בתי הכפר. שבונים עמלו בו עד כמדה שאפשר לפארו וליפתו הוא בית הכנסת', ביותרתפלה ולימוד ל'בני עקרון שכולם יראי ה' ושומרי מצוה שומעים שיעורים מארז הרב השוי"ב ר' משולם אלטמן דהמשגיח על כל עניני הרוחניות. ועוד בית אחד גדול ויפה, בירת ועד לבני המושבה, וחברות שונות לה: חברה משניות, חברה לינה, וחברת גמילות חסדים. גם ספריה רבת ערך נמצאה במושבה.

בחדש זיו תרמ"ז בקר חברון את המושבה וישבע נחרת לראות את דהשדות מעוטפים בר, ומראם יפה עד להלל, ויבקר את מעונות האכרים וישמח לראות את מנהגי האנשים ותלבשתם כי הנם לרוח ארץ הקדם וכמשפט האכרים.

ויקיים בה דרשרת חז"ל על מקרא שכתוב: ועקרון כיבוסי (זכריה טו ז)
זו ירושלים וכו' שעתידין שרי יהודה ללמד בה תורה ברבים
שם רשי ז"ל:

ועקרון חכי צית למוד כירושלם.

